

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił T. O. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 27 lat, 3 miesiące i 15 dni stażu sumarycznego w tym 2 lata i 1 miesiąc stażu pracy w warunkach szczególnych (uwzględniono okres od 2 maja 1986 roku do 31 maja 1988 roku to jest okres zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku dziewiarza osnowarek w zakładzie pracy (...) SA). Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uznano wnioskodawcy pozostałego okresu zatrudnienia w zakładzie pracy (...) SA. Organ rentowy wskazał, że z przedłożonej dokumentacji zastępczej wynika, że T. O. pracował na stanowiskach: robotnika transportu, dziewiarza maszyn płaskich oraz dziewiarza, które nie są wymienione w stosownym zarządzeniu resortowym. Zdaniem organu rentowego, aby zaliczyć określoną pracę do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych koniecznym jest by nazwa stanowiska pracy stwierdzona na podstawie dokumentacji osobowej, odpowiadała nazwie stanowisk enumeratywnie wymienionych w resortowych aktach prawnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji T. O. podał, że rozpoczął pracę w Zakładach (...) w Ł. z dniem 20 września 1976 roku na stanowisku robotnika transportu i obowiązki te wykonywał do 28 lutego 1979 roku. Z dniem 1 marca 1979 roku rozpoczął pracę na stanowisku dziewiarza maszyn płaskich osnowarek i obowiązki te wykonywał do 30 września 1999 roku, to jest do wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę. T. O. zaznaczył, że praca dziewiarza maszyn płaskich osnowarek zaliczana jest do prac wykonywanych w szczególnych warunkach na co wskazuje wydane mu świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych, a także pozostała dokumentacja pracownicza. Zdaniem ubezpieczonego, legitymuje się on 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

T. O. podkreślił, że pomimo zaliczania mu jako pracy w warunkach szczególnych jedynie okresu od 2 maja 1986 roku do 31 maja 1988 roku, wykonywał tożsame obowiązki pracownicze od 1 marca 1979 roku.

Zdaniem ubezpieczonego, uzyskał on prawo do wcześniejszej emerytury z dniem 14 grudnia 2016 r.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony T. O. urodził się (...).

W dniu 21 grudnia 2016 roku T. O. złożył wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu, w dniu 5 stycznia 2017 roku wydano decyzję mocą której odmówiono mu prawa do emerytury.

(wniosek k.1 - 8 odwrot , decyzja k.15 - 15 odwrot plik I akt ZUS/

T. O. nie zaskarżył decyzji z dnia 5 stycznia 2017 roku.

(okoliczność bezsporna)

W dniu 6 lutego 2017 roku ubezpieczony złożył ponownie wniosek o emeryturę. (wniosek k.21 akt ZUS, I plik)

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(wniosek k.21 akt ZUS, I plik)

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy.

(okoliczność bezsporna)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w wymiarze 2 lat i 1 miesiąca, to jest okres zatrudnienia w (...) od 2 maja 1986 roku do 31 maja 1988 roku.

(decyzja k.48 – 48 odwrót akt ZUS)

(...) SA w Ł. zajmowała się produkcją tkanin obiciowych.

(okoliczność bezsporna)

Ubezpieczony w okresie od dnia 20 września 1976 roku do dnia 30 września 1999 roku zatrudniony był w (...) w Ł..

(świadczenie pracy k.18)

Pracodawca wydał ubezpieczonemu w dniu 30 września 1999 roku świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych, w którym wskazał, że w okresie od dnia 20 września 1976 roku do dnia 30 września 1999 roku ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku dziewiarza.

(świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach - k.17)

W ww. zakładzie pracy ubezpieczony zajmował następujące stanowiska pracy:

- od dnia 20 września 1976 roku robotnika transportu w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 marca 1979 roku dziewiarza maszyn płaskich w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 października 1979 roku dziewiarza w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 kwietnia 1982 roku dziewiarza maszyn płaskich w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 czerwca 1982 roku dziewiarza w wydziale dziewiarni,
- od dnia 2 maja 1986 roku dziewiarza maszyn osnowarek w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 grudnia 1986 roku dziewiarza osnowarek w wydziale dziewiarni,
- od dnia 2 stycznia 1988 roku dziewiarza osnowarek w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 czerwca 1988 roku dziewiarza w wydziale dziewiarni,
- od dnia 1 stycznia 1994 roku dziewiarza maszyn płaskich w wydziale dziewiarni.

(umowa o pracę , angaż k.24 – 39 plik I akt ZUS)

W okresie od 20 września 1976 roku do końca 28 lutego 1979 roku ubezpieczony wykonywał obowiązki pracownicze robotnika transportu. Ubezpieczony przewoził towar z dziewiarni płaskiej na przegładarkę, gdzie oceniana była jakość produktu. T. O. przewoził towar wewnątrz budynku, za pomocą ręcznego wózka.

(zeznania ubezpieczonego min.00:38:28-00:42:41 w zw. z min.00:03:46-00:12:37 protokołu rozprawy z dnia 21.06.2017 r.)

Z dniem 1 marca 1979 roku ubezpieczony rozpoczął pracę na wydziale dziewiarni na stanowisku dziewiarza. Ubezpieczony obsługiwał maszynę dziewiarską – osnowarkę, za pomocą której produkowano tkaniny obciowe. Obowiązki pracownicze T. O. sprowadzały się do jednoczesnej obsługi 4 maszyn dziewiarskich, w tym do zakładania osnów oraz nawlekania nitki. Ubezpieczony powierzone obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu, w systemie tryzmianowym i nie był oddelegowywany do wykonywania innych zadań.

W zakładzie pracy nie było przestojów, a w sporadycznych sytuacjach, ubezpieczony zajmował się obsługą innych maszyn dziewiarskich używanych na dziewiarni (m.in. kokiet produkujących welur).

W miejscu wykonywania przez ubezpieczonego pracy panował bardzo duży hałas.

(zeznania świadków: J. M. min.00:15:34-00:22:13, T. P. min.00:22:13-00:32:07, I. S. min.00:32:07-00:37:37 oraz zeznania ubezpieczonego min.00:38:28-00:42:41 w zw. z min.00:03:46-00:12:37 protokołu rozprawy z dnia 21.06.2017 r.)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów – umowy o pracę, świadectwa pracy, angaży, świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz zeznań ubezpieczonego i świadków.

Zeznania świadków J. M., T. P. oraz I. S. nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności, bowiem są spójne i wzajemnie się uzupełniają, nadto stanowią konieczne uzupełnienie dla dokumentacji zawartej w aktach osobowych. Dodatkowo podkreślić należy, że pracodawca wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym jednoznacznie wskazano, że w całym okresie swojego zatrudnienia wykonywał on prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Co również istotne, świadectwo to zostało wystawione bezpośrednio po zakończeniu wykonywania przez ubezpieczonego pracy w ww. zakładzie pracy, a zatem brak jest podstaw do podważenia twierdzeń tam zawartych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy oprócz zaliczonego przez organ rentowy okresu pracy ubezpieczonego w (...) od 2 maja 1986 roku do 31 maja 1988 roku, jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, możliwym jest zakwalifikowanie pozostałych okresów jego pracy w ww. zakładzie do prac tego rodzaju.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym do pracy w szczególnych warunkach zostały zaliczone prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych (dział VII punkt 4).

Stanowiska na których praca jest wykonywana w szczególnych warunkach zostały sprecyzowane w wykazie A stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG nr 4, poz.7). W dziale VII punkcie 4 podpunkcie 12 wymieniono stanowiska dziewiarza falowarek, szydelkarek i osnowarek, a w 50 wymieniono stanowisko robotnika transportu wewnętrznego. Wykaz ten stanowi - jako, że ma charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów - swego rodzaju wskazówkę, dowód, że takie a nie inne czynności były przez pracownika istotnie wykonywane w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku, I UK 192/07, Lex nr 447272).

Należy także wskazać, iż prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie zaś do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że w całym okresie swojego zatrudnienia w (...) ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. O ile jednak, w pierwszym okresie swojego zatrudnienia to jest od 20 września 1976 roku do 28 lutego 1979 roku ubezpieczony wykonywał obowiązki pracownicze robotnika transportu wewnętrznego, które sprowadzały się do przewozu towaru z dziewiarni płaskiej, o tyle w pozostałym okresie zajmował się jedynie obsługą maszyn dziewiarskich płaskich – osnowowych (osnowarek), za pomocą których produkowano tkaniny obiciowe. Ubezpieczony nie obsługiwał innych maszyn dziewiarskich w okresie zatrudnienia. Prace te były wykonywane przez ubezpieczonego w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu.

Zatem okres pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej przez ubezpieczonego na stanowisku pracownika transportu wewnętrznego od 20 września 1976 roku do 28 lutego 1979 roku oraz na stanowisku dziewiarza osnowarek od dnia 1 marca 1979 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku (wraz z okresem zaliczonym przez organ rentowy), wynosi ponad 15 lat.

Reasumując ubezpieczony spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach

- 1) ukończył 60 lat – 14 grudnia 2016 roku,
- 2) do 31 grudnia 1998 roku ma ponad 25 lat stażu pracy,
- 3) nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- 4) do 31 grudnia 1998 roku wykazał staż pracy w szczególnych warunkach ponad 15 lat.

W odniesieniu do ustalenia daty początku należnego wnioskodawcy świadczenia, wskazać należy, że zgodnie z treścią art.129 ust.1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

T. O. pierwszy wniosek o emeryturę złożył w dniu 21 grudnia 2016 roku, a po jego rozpatrzeniu, w dniu 5 stycznia 2017 roku wydano decyzję mocą której odmówiono mu prawa do emerytury. Ubezpieczony nie złożył odwołania od ww. decyzji i tym samym decyzja ta uprawomocniła się. Zaskarżona zaś przez ubezpieczonego decyzja została wydana po rozpatrzeniu złożonego przez niego wniosku z dnia 6 lutego 2017 roku. Nie jest zatem możliwym przyjęcie innej daty złożenia wniosku niż 6 lutego 2017 roku i stosownie do dyspozycji wyżej wskazanego art.129 ust.1 ww. ustawy,

Sąd przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2017 roku, a nie od dnia ukończenia przez T. O. wieku 60 lat.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał T. O. prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2017 roku, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku, a wobec braku możliwości przyznania ubezpieczonemu emerytury od 14 grudnia 2016 roku, Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS protokołu rozprawy.

5 lipca 2017 roku